

Anonymiseret version

Oversættelse

C-826/19 - 1

Sag C-826/19

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

13. november 2019

Forelæggende ret:

Landesgericht Korneuburg (Østrig)

Afgørelse af:

29. oktober 2019

Sagsøger og appellat:

WZ

Sagsøgt og appelindstævnt:

Austrian Airlines AG

REPUBLIKKEN ØSTRIG

[udelades]

Landesgericht Korneuburg

Landesgericht Korneuburg (regional domstol i Korneuburg) har som appeldomstol [udelades] i sagen **WZ** [udelades] mod **Austrian Airlines AG** [udelades] vedrørende 250 EUR plus renter og omkostninger [udelades], foranlediget af sagsøgerens appel til prøvelse af dom afsagt af Bezirksgericht Schwechat (distriktsdomstol i Schwechat) af 24. juni 2019 [udelades] afsagt følgende

kendelse:

I) Den Europæiske Unions Domstol forelægges i henhold til artikel 267 TEUF følgende spørgsmål til præjudiciel afgørelse:

1) Skal artikel 8, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation og

bistand til lufthavnspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91 (forordning (EF) nr. 261/2004) fortolkes således, at den skal anvendes på to lufthavne, der begge [org. s. 2] befinder sig i umiddelbar nærhed af en bykerne, men hvoraf kun den ene er beliggende i byregionen, hvorimod den anden er beliggende i nabodelstaten?

2) Skal artikel 5, stk. 1, litra c), artikel 7, stk. 1, og artikel 8, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004 fortolkes således, at der i tilfælde af landing i en anden bestemmelseslufthavn i samme by, i samme byområde eller samme region består en ret til kompensation som følge af aflysning af flyvningen?

3) Skal artikel 6, stk. 1, artikel 7, stk. 1, og artikel 8, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004 fortolkes således, at der i tilfælde af landing i en anden lufthavn i samme by, i samme byområde eller samme region består en ret til kompensation som følge af lang forsinkelse?

4) Skal artikel 5, 7 og 8, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004 fortolkes således, at forsinkelsen ved efterprøvelsen af, om en passager har lidt et tab af tid på tre timer eller mere som omhandlet i EU-Domstolens dom af 19. november 2009 i de forenede sager C-402/07 og C-432/07, Sturgeon m.fl., skal beregnes således, at det afgørende er landingstidspunktet i den anden bestemmelseslufthavn, eller er det afgørende det tidspunkt, hvor der gennemføres transport til den bestemmelseslufthavn, som reservationen oprindeligt gjaldt for, eller til et andet nærliggende bestemmelsested efter aftale med passageren?

5) Skal artikel 5, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004 fortolkes således, at et luftfartsselskab, der gennemfører flyvninger som led i en flyrotation, kan påberåbe sig en hændelse, der er indtrådt i tredjesidste led inden den berørte flyvning, konkret en reduktion af antallet af indflyvninger som følge af uvejr?

6) Skal artikel 8, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004 fortolkes således, at luftfartsselskabet i tilfælde af [org. s. 3] landing i en anden bestemmelseslufthavn skal tilbyde transport til et andet sted på eget initiativ, eller påhviler det passageren at anmode om en sådan transport?

7) Skal artikel 7, stk. 1, artikel 8, stk. 3, og artikel 9, stk. 1, litra c), i forordning (EF) nr. 261/2004 fortolkes således, at passageren har ret til kompensation som følge af tilsidesættelsen af de i artikel 8 og 9 fastsatte forpligtelser til at tilbyde bistand, forplejning og indkvartering?

II) Sagen udsættes, indtil den præjudicielle afgørelse fra Den Europæiske Unions Domstol foreligger.

Præmisser:

Det er ubestridt henholdsvis fastslået, at der foreligger følgende faktiske omstændigheder [udelades]:

Sagsøgeren havde en bekræftet reservation til to af sagsøgte gennemførte flyvninger; OS 940 med afgang fra Klagenfurt (KLU) den 21. maj 2018 kl. 18:35 og ankomst i Wien (VIE) den 21. maj 2018 kl. 19:20 og OS 239 med afgang fra Wien (VIE) den 21. maj 2018 kl. 21:00 og ankomst i Berlin Tegel (TXL) den 21. maj 2018 kl. 22:20. Sagsøgte omdirigerede fly OS 239 fra Berlin Tegel til Berlin Schönefeld (SXF), og de faktiske flyvetider var følgende: afgang fra Wien (VIE) den 21. maj 2018 kl. 22:07 og ankomst i Berlin Schönefeld (SXF) den 21. maj 2018 kl. 23:18. Distancen fra Wien til Berlin Tegel henholdsvis Berlin Schönefeld er på under 1 500 km, afstanden fra Klagenfurt er ikke afklaret. Flyet blev omdirigeret fra Berlin Tegel til Berlin Schönefeld, fordi forbuddet mod natflyvninger ellers ville være blevet overskredet med tre minutter. Den forsinkede afgang skyldtes, at **[org. s. 4]** flyet i tredjesidste led inden den omtvistede flyvning skulle være afgået fra Berlin Tegel kl. 14:40 og ankommet i Wien kl. 15:45, men Eurocontrol på grund af uvejr i Wien først tildelte sagsøgte en ankomstslet til kl. 15:53. De andre flyvninger, dvs. henholdsvis flyvningen i næstsidste og sidste led inden den omtvistede flyvning, blev gennemført stort set som planlagt, men forsinkelsen kunne ikke længere indhentes. Sagsøgte tilbød ikke sagsøgeren nogen erstatningstransport fra lufthavnen Berlin Schönefeld til lufthavnen Berlin Tegel. Det tager sagsøgeren 41 minutter at komme fra lufthavnen Berlin Schönefeld til sin bolig; fra lufthavnen Berlin Tegel tager det ham 15 minutter.

Sagsøgeren har nedlagt påstand om, at sagsøgte skal betale 250 EUR i kompensation i henhold til artikel 5, sammenholdt med artikel 7, i forordning (EF) nr. 261/2004. Sagsøgeren har på den ene side påberåbt sig den forsinkede ankomst og på den anden side det forhold, at han ikke fik tilbudt videretransport fra lufthavnen Berlin Schönefeld til Berlin Tegel. Artikel 8, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004 kan ikke anvendes, eftersom lufthavnen Berlin Schönefeld ikke er beliggende i Berlin.

Sagsøgte har bestridt sagsøgerens påstand og omvendt nedlagt påstand om frifindelse; luftfartsselskabet har herved gjort gældende, at sagsøgeren ankom til sit endelige bestemmelsessted, Berlin, med 58 minutters forsinkelse og påpeget, at lufthavnen Berlin Schönefeld kun ligger 24 km fra sagsøgerens bopælsadresse, lufthavnen Berlin Tegel lidt under 8 km. I begge tilfælde er det nødvendigt at benytte et transportmiddel for at nå frem til sagsøgerens bopæl. Sagsøgte har desuden fremført, at der foreligger usædvanlige omstændigheder som omhandlet i artikel 5, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004, idet forsinkelsen skyldtes alvorlige vejproblemer.

Bezirksgericht Schwechat frifandt sagsøgte og konstaterede, at en ændring af lufthavnen fra Berlin Tegel til Berlin Schönefeld ikke kunne anses for en **[org. s. 5]** væsentlig ændring af flyruten, og det derfor ikke kan lægges til grund, at der var tale om en aflysning af flyafgangen. Forsinkelsen var ikke på tre timer eller mere. Der består ikke nogen rettighed i henhold til artikel 8, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004, eftersom passageren ikke har påvist, hvilke omkostninger han har haft som følge af den pågældende transfer.

Sagsøgeren har støttet sin appel af Bezirksgericht Schwechats dom på, at denne beror på en fejlagtig retlig vurdering; sagsøgeren har nedlagt påstand om ændring af dommen således, at hans påstand i sagen tages til følge.

I sit svarskrift i appelsagen har sagsøgte nedlagt påstand om stadfæstelse af frifindelsen.

Landesgericht Korneuburg skal som appelret træffe afgørelse vedrørende sagsøgerens krav i anden og sidste instans.

Det forhold, at hverken det første afgangssted eller det sidste bestemmelsessted på sagsøgerens flyrejse ligger i Bezirksgericht Schwechats retskreds, medfører i henhold til EU-Domstolens praksis (jf. dom af 9.7.2009, sag C-204/08, Rehder, præmis 47, og af 7.3.2018, forenede sager C-274/16, C-447/16 og C-448/16, flightright m.fl., præmis 48), at der ikke er noget opfyldelsesværneting i henhold til artikel 7, nr. 1), i forordning (EU) nr. 1215/2012; der kan imidlertid ikke længere tages hensyn hertil, eftersom sagsøgte har givet møde for retten som omhandlet i artikel 26, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1215/2012.

Afgørelsen afhænger af fortolkningen af flere bestemmelser i forordning (EF) nr. 261/2004, hvis indhold ikke er så åbenbart, at der er tale om *acte clair*. Det drejer sig i det væsentlige om fortolkning af artikel 8, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004, og spørgsmålet er, om denne bestemmelse skal anvendes i det foreliggende tilfælde, om de faktiske omstændigheder skal forstås som aflysning, forsinkelse eller et tredje forhold, om der kan påberåbes usædvanlige omstændigheder eller ej, og om der består en ret til kompensation som følge af [org. s. 6] tilsidesættelse af pligten til at tilbyde bistand, forplejning og indkvartering.

Nærmere om de præjudicielle spørgsmål:

Det første spørgsmål:

Både lufthavnen Berlin Tegel, der var bestemmelsesstedet i henhold til den oprindelige flyveplan, og lufthavnen Berlin Schönefeld, der blev benyttet efter ændringen af flyveplanen, anses for Berlins lufthavne, men det er kun Berlin Tegel, der er beliggende i byen Berlin. I henhold til førsteinstansens konstatering tager turen fra lufthavnen Berlin Schönefeld til sagsøgtes bopæl 41 minutter, fra Berlin Tegel tager turen 15 minutter. Sagens parter bedømmer spørgsmålet, om de to lufthavne ligger i én og samme region, forskelligt. Den forelæggende ret lægger foreløbig til grund, at artikel 8, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004 finder anvendelse, fordi der er tale om flere lufthavne inden for én og samme region, uanset at de er beliggende i to forskellige delstater. Internationale lufthavne i storbyer opføres nemlig typisk set ikke i byens centrum men derimod i udkanten af byen eller uden for byområdet.

Det andet og det tredje spørgsmål:

Sagsøgeren har ret til kompensation, såfremt der foreligger en af de i forordningen nævnte overtrædelser. Det er ikke relevant at beskæftige sig med boardingafvisning; det skal derimod overvejes, om omdirigeringen af flyet til en anden bestemmelseslufthavn i samme region enten skal anses for en aflysning af flyvningen eller en forsinket gennemførelse af flyvningen. EU-Domstolens konstateringer i sin dom af 13.10.2011, sag C-83/10, Sousa Rodriguez m.fl., præmis 30, hvorefter der er tale om en aflysning, når den oprindeligt planlagte flyafgang opgives, taler for også at opfatte de faktiske omstændigheder i den foreliggende sag som en aflysning. Bezirksgericht [org. s. 7] Schwechat mente derimod, at de faktiske omstændigheder skal opfattes som en forsinket ankomst, fordi flyet nåede frem til det endelige bestemmelsessted, byen Berlin, omend forsinket. Endelig er det muligt, at artikel 8, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004 regulerer et andet misligholdelsesforhold, der hverken kan defineres som aflysning eller forsinket ankomst. Den forelæggende ret når hertil på baggrund af en overvejelse om, at der ellers ikke er noget anvendelsesområde for bestemmelsen. Retten til transport til den oprindelige bestemmelseslufthavn eller et andet bestemmelsessted ville lige så vel kunne støttes på artikel 8, stk. 1, eller artikel 9, stk. 1, litra c), i forordning (EF) nr. 261/2004. Hvis der skal være et anvendelsesområde for artikel 8, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004, må resultatet være, at denne bestemmelse alene indrømmer en ret til transport til den oprindelige bestemmelseslufthavn eller et andet sted og ikke også indrømmer de andre rettigheder, der gælder i tilfælde af aflysning eller forsinkelse, navnlig ikke retten til kompensation, der gøres gældende i det konkrete tilfælde. Det ville så ikke være nødvendigt at undersøge, om der foreligger usædvanlige omstændigheder som omhandlet i artikel 5, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004.

Det fjerde spørgsmål:

Såfremt Domstolen når frem til, at der er tale om en forsinkelse, skal der tages stilling til, hvorledes forsinkelsen skal beregnes. Henset til at artikel 8, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004 henviser til den oprindelige bestemmelseslufthavn eller et andet bestemmelsessted efter aftale, virker det rimeligt ikke at anse sluttidspunktet for beregningen af forsinkelsen for at være landingen på det andet bestemmelsessted; sluttidspunktet må derimod være det tidspunkt, hvor passageren når frem til den oprindelige bestemmelseslufthavn eller det andet bestemmelsessted, der er aftalt. Bezirksgericht Schwechat lagde ganske vist til grund, at forsinkelsen i forhold til ankomsttidspunktet slet ikke når op på tre timer. Retten har derved overset, at sagsøgerens første afgangssted [org. s. 8] var Klagenfurt, og at rejsen begyndte den 21.5.2019, kl. 18:35, i Klagenfurt (KLU) (jf. EU-Domstolens dom af 26.2.2013, sag C-11/11, Folkerts, præmis 47).

Det femte spørgsmål:

Såfremt Domstolen når frem til, at der består en ret til kompensation som følge af aflysning eller lang forsinkelse i forhold til ankomsttidspunktet, skal der tages hensyn til sagsøgtens anbringende om, at aflysningen/forsinkelsen skyldes en usædvanlig omstændighed. Så vidt den forelæggende ret kan se, er det endnu ikke

afklaret i Domstolens praksis, om hændelser, der er indtrådt tre led tidligere i en flyrotation, berettiger luftfartsselskabet til at støtte en aflysning eller lang forsinkelse på en sådan hændelse, også selv om hændelsen måtte være indtrådt samme dag (jf. 15. betragtning til forordning (EF) nr. 261/2004). Der er ikke tvivl om, at den foreliggende reduktion af antallet af slots var grunden til, at sagsøgte plan om at gennemføre flyvningen til Berlin Tegel inden starten på forbuddet mod natflyvninger mislykkedes. Med henblik på at sikre et højt beskyttelsesniveau for passagererne skal det imidlertid undersøges, om der skal foretages en begrænsning til en nærmere tidsmæssig sammenhæng (uafhængigt af 15. betragtning til forordning (EF) nr. 261/2004) eller et bestemt antal flyrotationer.

Det sjette spørgsmål:

Sagsøgte har ikke ydet sagsøgeren den transport, der omhandles i artikel 8, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004. Efter den forelæggende rets opfattelse har det ingen betydning, at sagsøgeren under alle omstændigheder ville have haft brug for videretransport til sin bopæl. Det kan tænkes, at han parkerer sit køretøj ved den oprindelige bestemmelseslufthavn eller har organiseret sin hjemrejse på anden vis, således at han, uanset at strækningen fra lufthavnen Berlin Schönefeld til hans bopæl er kort, stadig er interesseret i [org. s. 9] videretransport til lufthavnen Berlin Tegel. I tysk litteratur lægges det til grund, at der ud over ydelser som måltider og forfriskninger samt hotelophold også skal tilbydes transport mellem lufthavnen og overnatningsstedet, og dette fortolkes således, at luftfartsselskabet skal tilbyde nævnte ydelser uopfordret og ikke først på anmodning fra passagererne [udelades]. Der skelnes mellem artikel 8 i forordning (EF) nr. 261/2004, der normalt opfattes som ydelse af bistand, og ydelse af forplejning og indkvartering i henhold til artikel 9 i forordning (EF) nr. 261/2004. Eftersom transportydelsen i henhold til artikel 9, stk. 1, litra c), ligger tæt op ad retten til transport i henhold til artikel 8, stk. 3, lægger den forelæggende ret foreløbig til grund, at luftfartsselskabet skal tilbyde passageren denne ydelse, selv hvis han ikke har anmodet herom (jf. ligeledes generaladvokat Sharpstons forslag til afgørelse i sag C-83/10, Sousa Rodriguez m.fl., punkt 62).

Det syvende spørgsmål:

Såfremt det lægges til grund, at det sagsøgte luftfartsselskab ikke har opfyldt forpligtelsen til at yde transport til den oprindelige bestemmelseslufthavn eller et andet bestemmelsessted, har det tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 8 og 9 i forordning (EU) nr. 261/2004. Nationale retter lægger til grund, at en tilsidesættelse af pligten til at tilbyde bistand, forplejning og indkvartering (kun) medfører, at luftfartsselskabet pådrager sig erstatningspligt (jf. f.eks. afgørelse fra Amtsgericht Königs Wusterhausen af 2.2.2017, 4 C 1350/16 [udelades]). Den forelæggende ret har dog udledt af EU-Domstolens redegørelse i dom af 13.10.2011, sag C-83/10, Sousa Rodriguez m.fl., præmis 44, at tilsidesættelsen af forpligtelsen til at tilbyde bistand, forplejning og indkvartering (også) medfører, [org. s. 10] at passagererne er berettigede til at kræve kompensation (jf. Landesgericht Korneuburg, afgørelse af 7.9.2017, 21 R 246/17z [udelades]).

Eftersom de nationale retter bedømmer dette spørgsmål forskelligt, er det nødvendigt at indhente en præcisering fra EU-Domstolen.

[Udelades] [Udsættelse af sagen]

Landesgericht Korneuburg [udelades]

Korneuburg, den 29. oktober 2019

[Udelades]

[Udelades] [Underskrift]

ARBEJDS
DOKUMENT